

Касабуцький Михайло Михайлович

Київський національний університет

технологій та дизайну (м. Київ)

Наукова керівниця – доцентка Вишневецька М. О.

ПРОБЛЕМИ КОМУНІКАЦІЇ ЧЕРЕЗ ДІАЛЕКТИ

У сучасній вітчизняній та зарубіжній лінгвістичній літературі існує багато дефініцій поняття «діалект»; робляться спроби визначення його лінгвістичного статусу та комунікативної ролі у різних національних ареалах. Діалект є однією з форм існування мови, що має ряд характерних (фонетичних, лексичних, граматичних) характеристик та має такі диференціальні ознаки: 1) відсутність кодифікованих норм; 2) територіальна обмеженість; 3) обмеженість сфер використання переважно сімейним чи побутовим спілкуванням; 4) соціальна та вікова детермінованість кола носіїв.

Також існують діалектизми - слова, які сильно відрізняються від загальноновживаних і які використовуються в певних регіонах країн. Вони розділяються на три типи: лексичні, етнографічні, семантичні.

Лексичні діалектизми - це синоніми слів, які притаманні лише певній території країни і ніде крім цієї території не використовуються. Приклади з української мови: коготь - це півень, або бараболя, чи бульба - це картопля.

Етнографічні - це значення предметів або явищ, яких не існує за межами території в країні, наприклад: капустак - це овочевий суп з квашеною капустою, або мольфар - це чаклун.

Семантичні - це слова, які мають інше значення, в порівнянні з оригінальними, загальноновживаними, наприклад: душа - це середина кавуна.

Діалект - це варіант мови, що використовується лише в конкретному регіоні, та серед конкретної групи людей, та відрізняється від оригіналу.

Діалекти також можуть бути регіональною особливістю мови і бути актуальними тільки в окремому регіоні. Діалект може ускладнити спілкування, якщо хтось із учасників використовує його в розмові, або якщо обидва учасники діалогу використовують різні діалекти однієї мови. Також, на складність комунікації може вплинути складність самих діалектів. Наприклад, більшість носіїв німецької мови не можуть зрозуміти діалект швейцарської німецької мови. Тому жителі Швейцарії, при спілкуванні з німцями, переключаються на стандартну німецьку, щоб уникнути непорозуміння.

Може скластися враження, що діалекти, які використовує в мовленні людина, залежать від того місця, де вона народилась, але це не зовсім так. Використання людиною діалектів залежить скоріше від її оточення. Таким чином, людина може не свідомо копіює у своєму колі спілкування діалекти, якими вона, можливо, буде “заражати” інших.

Люди вживають діалект в розмові демонструючи позитивне ставлення до співрозмовника, або ж навпаки негативне, так як через свої емоції вони не думають про те, яке враження справляють. Якщо людина спілкується, використовуючи діалект в дружній манері, то вона не очікує від співрозмовника осуду за це, або ж вважає, що співрозмовник не вірить в стереотипи, пов’язані з діалектами. Не бажано намагатися імітувати в розмові з такою людиною її діалект, тому що це може сприйматися як образа чи знуцання. Коли людина є носієм регіонального діалекту, та не використовує його в розмові іншими носіями цього діалекту, це також може сприйнятися негативно.

Представники робітничих професій в більшості не використовують чисту, так звану літературну мову, та часто до таких людей ставляться як до нижчих за себе саме тому, що вони не вміють чи не бажають говорити правильно. Але, як правило, люди, що обрали робітничі професії, спілкуються з подібними до себе, тож і діалекти вони використовують схожі. Тобто, людина вчиться в одному

оточенні, заводить друзів, можливо знаходить любов, працює, і протягом всього часу її оточення залишається майже незмінним.

У протилежній ситуації представники культурного прошарку мають інші умови. Вимоги до них в основному вищі, ніж до людей, що обирають робітничі професії, вони вчаться більше, отримують вищу освіту, взаємодіють з більш вимогливими вчителями, у них інше оточення друзів і так далі. Це все робить з них людей, які практично чи взагалі в своїй мові, усній чи письмовій, діалектів не вживають.

Сьогодні, коли змішання народів, мов, культур досягло небаченого розмаху, як ніколи гостро постала проблема виховання терпимості до чужих культур, пробудження інтересу та поваги до них, подолання в собі почуття роздратування від надмірності, недостатності чи просто несхожості інших культур. Саме цим викликана загальна увага до питань міжкультурної, міжнародної комунікації. Існує величезна кількість діалектів кожної мови залежно від регіону, їх неможливо вивчити всі, тому важливо завжди відноситись з повагою до людини, якою б мовою та діалектом вона не розмовляла.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Dialects. (б. д.). Social Communication.

<https://socialcommunication.truman.edu/identities/dialects/>

2. Бігусяк, М. (2013). Стилістичні функції діалектизмів у мові місцевої преси. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки., (34), 35–39.

3. Бойко, Н. (2011). Діалектна експресивна лексика: проблеми семантики. Мовознавчий вісник. Зб. наук. праць, (12-13), 84–88.

4. Левченко, Т. (2019). Діалектна побутова лексика у засобах масової комунікації. Львівський філологічний часопис, (6), 127–131. <https://journal.ldubgd.edu.ua/index.php/philology/article/view/1712>